

Asia: VN/27217/2021

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Lausunnonantajia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko yrittäjyyden periaatepäätöksessä otettu huomioon yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeisimmät asiat?

Ei. Mitä lisääisit tai muuttaisit? [Periaatepäätöksessä tulisi huomioida paremmin alkavan yrittäjän palvelut ja niiden vaikuttavuus.]

2. Mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamisessa?

Periaatepäätöksessä on pääosin huomioitu yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeiset asiat. Yrittäjyyttä suunnittelevan, aloittavan yrittäjän palvelut, neuvonta-, valmennus- ja sparraus, jäävät kuitenkin vähälle huomiolle. Konkreettinen tuki yrittäjyyden alussa ei ole sama asia kuin yrittäjän osaamisen vahvistaminen. Tarvitsemme molempia.

Uusyrityskeskus-palveluja käyttää vuosittain 13 000–15 000 yrittäjyyttä pohtivaa. Uusia yrityksiä syntyy noin 7 000. Lisäksi osa Uusyrityskeskus-neuvonnan asiakkaista aloittaa yrittäjämäisten työnteon erilaisten kevytyrittäjyyspalveluiden kautta. Uusyrityskeskusten vaikuttavuustutkimuksen mukaan Uusyrityskeskus-palveluja hyödyntäneistä yrityksistä 80 prosenttia toimii viiden vuoden kuluttua perustamisesta. Kaikista yrityksistä vastaava luku on 50 prosenttia. Uusyrityskeskusten palveluiden vaikuttavuus yritysten kestävyteen on siis selvä.

Yhteiskunnallisesti ja yksilöllisesti merkittävä vaikuttavuus on myös sillä, että osa asiakkaista päättää olla perustamatta yritystä, jos suunniteltu liikeidea osoittautuu kannattamattomaksi. Näin ehkäistään mahdollisia konkurssseja ja talousvaikeuksia.

Periaatepäätöksessä tulisikin vahvemmin huomioida alkavan yrittäjän palvelujen vaikuttavuus. Laadukkaiden alkavan yrittäjän palveluiden saatavuus koko Suomessa tulisi olla yksi periaatepäätökset tavoitteista.

Yhdeksi toimenpiteeksi kohdassa 2.8 tulee kirjata laadukkaiden alkavan yrittäjän palveluiden rahoittaminen ja tarjoaminen koko Suomessa nykyistä Uusyrityskeskusten, kuntien ja kehitysyhtiöiden palveluverkkoa sekä toimintakonseptia hyödyntäen.

Suomen Uusyrityskeskukset ry edustaa 31 Suomessa toimivaa Uusyrityskeskusta. Uusyrityskeskukset ovat tyypillisesti jollain tavalla osa kuntien yrityspalveluja. Lisäksi Uusyrityskeskusten toimintaa rahoittavat ja siihen osallistuvat alueen elinkeinoelämä.

Periaatepäätöksessä kuntien tekemän elinkeinopoliittisen työ tunnustetaan jollain tasolla esim. kohdassa 2.7 ja 2.8, mutta ei riittävän laajasti. Kuntien, kehitysyhtiöiden ja Uusyrityskeskusten rooli tulisi huomioida myös kohdan 1 toimenpiteissä. Kunnat, kuntien elinkeinopoliittinen työ tulisi liittää kiinteästi osaksi Team Finland -verkostoa.

Yrittäjien hallinnollisen taakan keventäminen on hyvä tavoite. Periaatepäätöksen toteuttamisessa pitää kiinnittää huomiota siihen, että tämä tavoite myös toteutuu. Hallinnollisen taakan lisäksi tulee tarkastella myös erilaisia lupa- ja valvontamaksuja. Yksittäiset maksut eivät välttämättä ole isoja, mutta yrittäjälle kertyy niitä useilta eri viranomaisilta, jolloin kokonaissumma kasvaa merkittäväksi ja vaikuttaa selkeästi yrittäjyyden edellyksiin. Hallinnollista taakkaa ja maksuja tuleekin tarkastella ja arvioida kokonaisuutena yrittäjän näkökulmasta, ei vaatimuksia tai maksuja asettavan viranomaisen vinkkelistä.

3. Ovatko yrittäjyyden periaatepäätöksen toimenpiteet poikkihallinnollisen yhteistoiminnan ja koordinaation varmistamiseksi riittävät (toimenpide 6.1.)?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Neuvottelukunnan tulee toteuttaa päätösten yrittäjyysvaikutusten arviointia. Katso kohta 6.]

4. Ovatko esitetyt seurantamittarit kattavat yrittäjyyden periaatepäätöksen seuraamiseksi (kohta IV)?

Pääosin kyllä. Alkavien yritysten osalta oleellista ei ole vain uusien yritysten määrä, vaan myös se, miten kestäviä yrityksiä syntyy.

Mittarit eivät huomioi uutta yrittäjämäisesti tehtyä työtä. Laskutuspalveluiden kautta, ilman omaa y-tunnusta tehtävä työ ei näy yritysten määrissä tai liikevaihdossa. Yhdeksi mittariksi tulisikin ottaa YEL-vakuutettujen määrä ja vakuutusten työtulojen kehitys. Tämä mittari kertoisi myös toimenpiteen 4 ja 4.1 tavoitteiden toteutumisesta.

Lisäksi tulisi pohtia, miten sivutoiminen, alle YEL-rajan jäävä, yrittäjyys huomioidaan ja saadaan mukaan mittareihin. Kuten periaatepäätöksessäkin todetaan työ ja toimeentulo muodostuu yhä useammin eri lähteistä. Sivutoiminen, kausiluontoinen yrittäjyys on osa tätä. Myös tämän työn tilastointi ja mittaaminen on tarpeen ja arvokasta.

5. Miten voidaan kehittää ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamiseksi?

Yhteistyön kehittämisessä avain on vuoropuhelu ja yrittäjyyden ymmärtämisen vahvistaminen. Ministeriöiden tulee käydä nykyistä enemmän vuoropuhelua keskenään, varoa vähemmän toisen hallinnon alan tontille astumista ja ajatella enemmän asiaa asiakkaan, tässä tapauksessa yrittäjän, näkökulmasta.

Suomen Uusyrityskeskukset ry liittää mielellään jokaisen ministeriön asiantuntijoita esim. uutiskirjeensä jakelulistalla. Tai voimme järjestää ministeriöiden henkilöstölle omia yrittäjyysinfoja uusyrityäjyyden ja alkavan yrittäjän ajankohtaisista asioista. Olemme myös käytettävissä asiantuntijana.

6. Muut mahdolliset huomiot yrittäjyyden periaatepäätökseen.

On äärimmäisen tärkeää, että käynnistetään vahva poikkihallinnollinen yhteistyö yrittäjyyden toimintaympäristön parantamiseksi ja kehittämiseksi. Kaikki ministeriöt, virastot jne. – jokainen julkinen toimija tekevät päätöksiä, jotka vaikuttavat yrittäjyyteen.

Tilannekuvan, kehittämisen ja seuraamisen lisäksi neuvottelukunnan tulee toteuttaa päätösten yrittäjyysvaikutusten arviointia. Tulee arvioida, miten päätökset vaikuttavat yrittäjyysilmapiiriin, suomalaisten motivaatioon ja mahdollisuuksiin toimia yrittäjinä ja yritysten omistajina. Vaikutuksia tulee arvioida nimenomaan yrittäjiä, omistajien ja pk-yrittäjyyden näkökulmasta.

Yrittäjyysvaikutusten systemaattisen arvioinnin työvälineeksi tulee kehittää tutkittuun tietoon ja selkeisiin mittareihin perustuva arviointityökalu, jota voidaan hyödyntää laajasti niin valtionhallinnossa, kunnissa ja hyvinvointialueilla. Pitkäjänteisellä työllä edistetään tietoon perustuvaa päätöksen tekoa ja voidaan saada aikaa pysyviä muutoksia, luoda yhdessä yrittäjyysmyönteinen Suomi.

Kallama Susanna
Suomen Uusyrityskeskukset ry